

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Sursum corda!

„Na dan Slovan! Slovanska ti mladina,
Najlepše delo čaka te, na dan!“

Zopet sem stal, kakor pred dvema mesecema, na višavi, pričakujé prihoda bratov nam Sokolov. A srce niso mi polnile žalostne misli kakor takrat. Veselo in nadejno je ono bilo, saj je videlo toliko življenja, toliko gibanja. Prišli so vrli Sokolci — napravili so v kratkem času že svoj drugi izlet. Delj časa je to društvo mirovalo in ni napravilo nikakoršnega izleta, a sedaj se je, hvalo Bogu! vzdramilo in pod vodstvom krepkih voditeljev začelo novo koristno delovanje. Zato pa jim iz srca globoko kličem: „Živeli in le pogumno naprej!“ A ne le bratom Sokolom gre čast in hvala, marveč tudi drugim, vrlim rodoljubom, ki so se v nasprotju s prvokratom udeležili v obilnem številu napovedanega izleta in prošeške veselice. Vendar niso vsa prigovarjanja in vsi sveti „bob v steno“, vendar niso vsi „na delo - klici“ — zamán! Slovenski narodnjaki začenjajo spoznavati važnost delovanja in pogubonost duhomornega miru. Da je to istina, priča nam nedeljska veselica in sokolski izlet. Vzbujajo se meščani, vzbujajo se okolici. Kar se poslednjih tiče, odlikujejo se v prvi vrsti vrli Prosečani. Še ne obstoji jedno leto pevskega društva „Hajdrih“, a napravilo je v tej kratki dobi že tri narodne veselice, ki pričajo o narodnej zavednosti prošeških rodoljubov. Da je temu tako, tudi to je vzrok, ker je Prosek središče zgornje naše okolice in ker je tam mnogo za narod delujočih in upljivih množ. Le tako pridno naprej in sovražnik bo moral „grizti trdo kost“. Ali da se le domoljubni Prosečani zavedajo in marljivo delujejo, ni še dovolj, morali bi i drugi kraji pokazati, da živé, morali bi po vzgledu prošeških domoljubov i oni napraviti kako narodno veselico. Pred časom so se Bazovčani oglasili, a razven Bazovice in Proseka je v zgornji okolici še par krajev, o katerih se, oziroma na narodnost, skoro komaj ve, da obstoje. Zakaj se ne vzbude i oni? Česa se bojé? Straši je morda upliv kacega privrženca našega „preslavnega“? Ali celo morda slučaj, ker so oni od njega kolikor toliko odvisni? Menim, da ako slovenski narodnjaki, ki so od magistrata odvisni, drugače spolnijo svoje dolžnosti,

jim dotični ne more ničesa reči, ako se potezajo za svojo narodnost in pospešujejo nje napredek. Saj se še celo marsikateri c. k. služabnik, ne boji kljub strogim svojim predstojnikom nikjer in nikdar priznati krepkim glasom svoje narodnosti, tudi ne na zelo očividni način. Dotični bodi drugim vzgled, ki se boje le količkaj povzdigniti svoje glasove, mislé, da preži kje izdajalevo oko, koje bi je izdalo.

V zgornji okolici nebi primanjkovalo izvestno delujočih močij, ker je v vsakem kraju dovolj učiteljev in drugih veljavnih in za narod vnetih množ, ki bi se lahko združili ter napravili kako narodno veselico, manjka jim le one enerģije, ki naj bi je vzdrnila iz narodne lenobe. Zatoraj otrešite se, rojaki dragi, nespametnega strahu, stresite se škodljive brezposelnosti svojega duha in idite združenimi močmi na delo. Vsaka malenkost naj Vas ne zbega in vstraši. Geslo bodi Vam: „Srca gorí!“ Ako bodo sovražniki videli, da imajo trdnega, nevstrašenega in neomahljivega nasprotnika, bodo i oni izvestno vsaj deloma nehali z svojimi nespametnimi tirjavami in ukazi. Tako pa, ako vidijo, da nas vsaka neprilika zbega, postanejo tem drznejši in okrutnejši. Zato pa brez premisleka pokažimo jim zobe in trdo slovensko pest. Slovenci, oziroma Slovani so sicer znani kot miroljubne ovčice, saj nas i naš veliki, ženijalni Stritar karakterizira prav živo in jedernato z besedami:

„Rod slovenski je pobožen,
On brez žolča je golob;
Ves ponižen in podložen
Nikdar ne pokaže zob.“

A nehamo odslej biti mirne ovčice in postanimo raje srditim levom. Kder se z lepa ničesa ne opravi, tam naj se z grda postopa, rekel bi slovenski korenjak. Tako i mi. Prosili smo, ponižali se, molodovali tu, molodovali tam — a vse zastoj. Zdaj ne več.

„Otroci bili smo do zdaj Slovani
Bodimo, bratje, pa sedaj možje!“

Da, iznebimo se jarma in povzdignimo glave ter jasnim očesom in mirnim duhom stavimo se sovražniku v bran. Da pa nam bode mogoče uspešno delovati, moramo se trdno skleniti.

„Trdno dajmo se skleniti
Sloga pravo moč rodi.“

se zelo povážljivo in njega debeli, izbuljeni pogled počiva grozeč na jecajočem dolžniku.

„To je žalostna stvar,“ mumlja mej zobmi, hodeč prodko po sobi. „Zanesel sem se brezskrbno na vašo obljubo. Naglani ste me v istinito zadrego. Kaj storiva?“

Porine jeden stol k svojemu naslonjaču, sede vanj in pokaže gospodu Grlici molče prazno sedalo poleg sebe. To početje bilo je videti, kakor priprava na spoved.

Dolžnik se posadi poleg veritelja. Ta opre na strani proti onemu lakot ob obrabljeno opiralo naslonjačevo, sklone skrbipolno glavo na dlan, dajoč svojim molkom na javo, da je pripravljen poslušati. Z drugo roko preklada rudeč obrobek svoje suknje na kolenu, kakor spovednik štolu.

Gospod Grlica začne se res tresočim glasom spovedovati. Odkladal je zlagoma ves nimbus, ki si ga je bil pred gospodom Jastrebom doslej okoli glave ohranil in odgnil je svoje osobne razmere do te mere, kolikor je trebal v dokaz, da si mora, naj stane kar hoče, za kratki čas, dokler se njegove razmere ne zboljšajo, znatnejšo svoto penězov pribaviti.

Gospod Jastreb še nekaj časa, ko je bil njegov dolžnik obmolknil, zanimljivo pomolči. Konečno povzdigne glavo z dlani, obrne obraz z razrešenjem v očesu k gospodu Grlici in reče: „Dajte mi del svoje penzije v zastavo, pomorem vam še z kako svoto.“

Ako bomo složni, lahko dosežemo enkrat zaželjeni cilj. Povdarjal je pisatelj članka „Naši nasprotniki“ v 62. broju Edinosti slogu in vztrajnost ter nam postavljaj vzgledom naše sovražnike, pri katerih vlada res čudovita sloga in vztrajnost. Izvestno bi bili mi že davno na boljem, ako bi skupno in vztrajno delovali in se podpirali. Čestokrat pa, žalibog! se navdušeni narodnjaki zastoj trudijo, da si pridobijo privrženec v izvršenje svojih načel in namer. Največ škodljivi so pa razni osebni obziri, ki se pri tem opazujejo in ki so krivi, da dosti njih, ki so sicer možje v pravem pomenu besede, se zgubi, kakor bi rekel naš domačin, v kozarci vode. Tako n. pr. nasprotuje kdo svojem nasprotniku v narodnih stvareh, akoprem je do cela prepričan o resničnosti njegovih besed in terjatev. Vprašam Vas: „Je-li to možko? Kaže enako početje pravega moža, pravo možstvo? Za boga! Saj to je pravo, pravcato otroško ravnanje! Tako delajo le otroci, kedar se med seboj razpro, nasprotujoč navlašč eden drugemu.“

Odstranimo tedaj vse one neumne in škodljive osebnosti, ki so celemu narodu na kvar. Če sta si dva nasprotna, naj med seboj kot moža poravnata svoje zadeve, a v narodnih stvareh bodita brata ter si podajta roko za skupno delo. Vsi medsebojni prepri naj vtihnijo in vlada naj odslej bratinstvo in edinstvo, ker res

„Siti bratje smo prepira,
Ki ne zida, ki podira;
V ogenj ž njim —“

A ne le nesloga nas tlači, temuč tudi razlog, da nekateri mislijo, ker so po sreči z blagom bolj obdarovani, da so vsled tega več nego drugi, katerim ni materijalna sreča tako mila in smatrajo se nekakim vzvišenim bitjem. To je zopet prava bedarija. Čemu sebe više ceniti kot druge? Nismo li vsi bratje, sinovi enega naroda, otroci mile nam majke Slave? Mi Slovenci nimamo, posebno kar se imeničnosti stanjuje, z ničemer se bahati, ker smo vsi skoro brezizjemno sinovi preprostih starišev. Ni ga med nami, čegar stariši ali pradedje ne bi bili preprosti kmetje ter se pečali s poljedelstvom. Zato, če smo mi kaj več postali, nego li kmetje ali navadni težaki, nismo zategadelj, bogsigavdi! kako imenitni in ni treba, da preziramo druge, ki so duševno ali gmotno

Ali gospod Grlica se je te ponudbe naravnost ustrašil. Izgovoril je tiho, vendar odločno, da bi se do takega koraka odločil le pod skrajnim pritiskom nesreče. Pri sami misli na tako deljenje v osrednji pisarni, rdeli ste mu srma lici.

Gospod Jastreb si je prizadeval podreti njegov predsodek, kažoč, da je v sedanjih časih „čista“ penzija posebnost in da ni zastavljanje penzije nič slabjega, nego prejemanje kapitala na hipoteko. Inega dolžnika bil bi gotovo osvedočil, da je nezastavljena penzija to, kar nepreorano polje; ali gospod Grlica je odolel njegovi zgovornosti.

Na to se gospod Jastreb na kratko dobo vglobi v premišljevanje. Naglo zamahne z roko in vikne: „Naj bo! Posodim vam torej še nekaj na samo besedo. Narediva ob kratkem.“ Pisal je z olovko številke na listu papirja. Toliko znesla stara menjica, podaljšana do tega dne. Toliko novo posojilo z obrestmi vred naprej do tega dne. Skupaj toliko. Kakor vidite, štel sem vam le lahke obresti in tudi plačilne dni zelo ugodno razvrstil. Podpišete mi na vsako teh treh svot po menjici —“

Akoprem je gospoda Grlica seštevanje te menjice trojice nekoliko osupnilo, pokimal je vendar določno z glavo.

„— in prinesite mi na njih i podpis svoje gospe!“

Gospod Grlica se ni soppodpisa svoje gospe nič manj zgrozil, kakor pred tem

nižji od nas, češ: Kaj si ti in kaj sem jaz! Sicer nimamo, hvalo Bogu! dosti takih, ki hočejo, da se vse njih volji in željam klanja, ker večina čuti in živi za ves narod, brez ozira stanu ali poklica. Zato naj i ona manjšina opusti vso ono nepotrebno puhlost in samopašnost, da bomo vsi ena družina. Ono povzdigovanje samih sebe ne priča o zdravem razumu, ker i narodni pregovor pravi:

„Kdor sam sebe povzdiguje
Prazno glavo oznanuje.“

Tedaj, ako hočemo narodu v resnici koristiti, moramo složno in brez osebnih obzirov stanu ali česar drugega delovati, ker le tako bode uspešen naš trud. Zato zakličem dragim svojim rojakom:

„Naprej moj rod — Naprej zastava slave!“

Boris.

Družbe sv. Cirila in Metoda
redna III. velika skupščina
v Ptuiju.

dne 29. julija 1888.

(Dalje.)

5. Prvomestnik nasvetuje zbog volitev pod točko 5, 6 in 7, naj se prekine seja, da se skupščinariji pogovoré o kandidatih. — Po pravilih bila je letos izžrebana edna tretjina vodstvenih udov, in sicer odborniki: 1. Matej Močnik, 2. Ivan Murnik, 3. dr. Josip Vošnjak, 4. Andrej Žumer.

Črez nekoliko časa nasvetuje skupščinar dr. Gršak z ozirom na to, da je vodstvo, kakor smo se po denšnjih poročilih prepričali, uzorno izvrševalo svoj nalog, naj se z vslikom volijo vsi štirje stari odborniki. Občno odobravanje. Prvomestnik naznani, da je tajništvo od odbornika A. Žumra prejelo pismo, da ne želi več izvolitve, ker je preobložen z drugimi, osobito šolskimi posli. Po teh pojasnilih nasvetuje dr. Gršak, naj se mesto odbornika Andr. Žumra v vodstvo izvoli stolni kapitulat ljubljanski, Andr. Zamejec.

Skupščina soglasno izvoli imenovanega g. družbenega pokrovitelja ter sprva uže njenega velikega pospeševatelja.

6. Po kratkem posvetovanji predlaga dr. J. Dečko, naj se v družbeno nadzornišstvo pokličejo naslednji gg.: dr. Franc

zastave svoje penzije. A ko je pogledal v tvrde, hladne oči svojega veritelja, zamrl mu je na ustnah vsak odpor.

Nimam ni volje ni naloge, da psihološki razpravljam podobne nastope, kakršen se je vršil pol ure po tem v domovanju gospoda Grlice pri zaklenjenih salonovih vratih, kjer se je mojemu junaku posrečilo domačo bitko lokalizovati.

Ostajam pri površnem opisanju tega, kar ste slišali obe hčeri z Jaroslavom, stiskajoči se vkup, kakor ptičica pred nevihto. Slišali so gospodoviti zlobni glas materin, šepet očetov, vztrik, težak pad na naslonjač, ihtenje, burjo joka in gnjeva, polahko slabše in preznavajoče na konec v tihe vzdihle. Pak je vladalo precejšno dobo v salonu globoko, tajinstveno molčanje.

Naposled se otvorijo duri in skozi nje izide gospa Grlička, ki je ta hip napadno podobila Mariji Antonietti na sliki, viseči na nasprotni steni in predstavljajoči nesrečno kraljico, ko gre s potlačnim plačem v očesu, s prezirnim in kljubovanjem na ustnih v spremstvu divjih Jakobincev v Tempel v ječo. Oči je imela zaplakane in je k ustnam pritiskala navlažen bel batistov robec z vžitim grbom Podvalskih na voglu.

Molče je pristopila k pisalni mizici, pomočila naglo pero v posodico s črnilom, koje ji je z desnico nastavljal majhen porcelanast Triton in je podpisala svoje ime brez običnega pridavka „roj. Podvalska“

PODLISTEK.

Jastreb contra Grlica.

Češki pisal Svatopluk Čech; prevol M. Vrnilež.
(Dalje.)

Ko se je probudil, stala je pri njegovi postelji gospa Grlička, majestetno po koncu, v snegobelih spodnjicah, z resnim bledim obličjem, kakor angelj sodbe in je zahtevala pred vsem denarja za kavo. Gospod Grlica zaprl je oči pred to grozno privido, ali ona klicala ga je z gnjevnim glasom nazaj v neizprosljivo istinitost.

Zajecal je, da je zamudil iti po penzijo, ker je bil pozno v noč v neki prijateljski družbi zadržan.

Na to začuje skesan ploho očitaj, ki so se na njega glavo spuščala in poravnavaši na brzo mršavo svojo vnanjost, odide z zagotovilo, da prinese penenze najdalje v jedni uri.

Šel je za jedino zvezdo spasa, ki je svetila na temnem njegovem obzoru, šel je naravnost k gospodu Jastrebu.

Ta ni bil baš pri židani volji. Pri dolžnikovem vstopu ni si niti motvoza pri spalni suknji pritegnil, stopil mu je le z malomarnim uklonom glave nasproti ter rekel: „Ah, pridete svojo menjico plačati? Dobro!“

Gospod Grlica mora zanikavo priznati, da nima niti obrestij.

Obrvi gospoda Jastreba razmaknejo

Papež, odvetnik, deželni poslanec; Frano Ravnika, dež. knjigovodja, vlastelin; prof. dr. Iv. Svetina; Fr. Povše, direktor v p. mestni odbor, vsi v Ljubljani. — Prvomestnik konstatuje soglasno izvolitev.

7. V razsodništvo nasvetuje dr. Gršak prejšnje člane, le mesto v vodstvo poklicanega kanonika R. Zamejca priporoča A. Kalana. Skupščina soglasno izvoli: dr. A. Možeta, odvetnika, dež. poslanca; dr. I. Mundo, odvetnika; Ljudovika Ravnika, deželno-sodniškega svetnika; dr. Jarneja Zupanca, predsednika notarskega zbornice; Andr. Kalana, mestnega kapelana, urednika „Domoljuba“.

8. Ker se je bilo nekaj gospodov prej oglasilo pri prvomestniku zbog nasvetov, podeli jim besedo.

Prvomestnik tržaške podružnice prof. Mandić izreka iskreno zahvalo vodstvu, da se je slednjič odločilo odpreti I. razred osnovne šole v Trstu, kar je velike važnosti za Slovence ob sinji Adriji. Le tem póttem dospemo do slovenskih šol v naši važni postojanki v Trstu. — Ob enem nasvetuje vodstvu v blagohoten prevdarek, pojasnivi paralelo mej družbo sv. Mohora in družbo sv. Cirila in Metoda, kako bi se častiti družbeniki Mohorjani mogli pridobiti za mal znesek (10 kr.) v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Prvomestnik in tajnik pojasnita to zadevo, priznavajoč važnost tega nasveta, da je vodstvo v tem obziru že storilo svojo dolžnost, a dozdaj uspeh ni bil ugoden; upati je za bodočnost.

Prvomestnik Celjske podružnice dr. Dečko opozoruje na to okolščino, da mora družba gledati na stalne dohodke, ki bodo pokrivali uže sedaj stalne izdatke. Po mestih in trgih bi utegnoli primerni koncerti in druge zabave dokaj vreči v korist društveni blagajnici, kakor to delajo i druge šolske družbe.

Prvomestnik ptujske podružnice, o. Benko Hrtiš se v ljubeznjivih besedah zahvaljuje vodstvu, da je ravno Ptuj izbralo za letošnje skupščino. To bode tudi nas tu na okrog navduševalo za daljno delo v blagor milega nam naroda. (Živio Hrtiš!)

D. Dečko pripomni, da je bilo, žal! pravno postopanje v Trstu radi prošnje onih 1429 roditeljev ponesrečeno; naj se skuša pravilneje postopati v doseg slovenskih šol, zagotovljenih nam v državnih zakonih.

M. Mandić in I. Hribar pojasnjujeta znano zadevo; slednji pravi, da delajmo po vzgledu Čehov, naših Malorusov, Nižjeavstrijskih Slovanov, ki si osnujejo šole ter s tem dokažejo, da so res potrebne, in občina jih mora vsprejeti v svoje oskrbovanje.

Dr. Vošnjak nasvetuje glede na bližnji jubilej Nj. Ekselencije, knez-vladike dr. Maksimilijana, naj skupščina telegrafičnim putem izrazi Prezvišenemu iskreno, udano čestitko. Kmalu pozneje dospela je brzojavno lepa zahvala s podpisom Jakob Maksimiljan, ki je bila vsprejeta z „slava“-klici. —

Prvomestnik končuje: „Ko sklepam III. veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda v Ptui — biva mi prijetna dolžnost vsem, prav vsem

na tri kose papirja, koje je bil gospod Grlica pred njo položil. Učinila je to z izrazom ogavnosti, držeč roko previdno v vzdaljenosti od usodnega papirja, kakor bi se varovala dotike z grdobnim pajkom. Gospod Grlica je vzel iz leve Tritonove posodice in je s peskom visoko zasul podpise in solzo, ki je bila kanila k poslednjemu izmeju njih.

(Dalje prih.)

Duhoviti farizeji.

Zložil Fr. Mestoselec Goriški.

Gorje! Med kvakanjem se solnce niža, Želodec, ko že zevaš, jezno kruti, In še rešilno se slovó ne bliža.

Ko on igra z očali, ona v štuli, Potem pa vsak, da moti že se v glavi, Izdere ti na dan, kar nosi v culi.

A demant prej dobiš, verjemi, v travi, Dobitko prej največjo, primaruha! Ko pametna te misel zdaj pozdravi;

Preklankova da Mica dobro kuha, Da dražje so postale svinjske krače, Da lev ni konj, izveš, veljblod ni muha.

Čevljarje ta obira, ta krojače, In temu, zveš, da ura je zastala, A onemu, da so — preozke hlače! . . .

Ko vse preneseš to, nebesom hvala! S politiko uganjajo ti burke, In ti prisegel bi, da vse je šala,

činiteljem v tem prijaznem mestu — ki so, kakor si uže bodi, pripomogli k današnjemu dnevu — slovesno se zahvaljevati. Imenom pa se zahvalim čast. gvardijanu Hrtišu, ki je isto tako vero, kot ljubezen do naše širje in ožje domovine vne-majoč, nam danes propovedoval o naših apostolih, sv. Cirilu in Metodu, in vodil službeno družino Božjo službo in hvala naj bode modremu voditelju tukajšnjega „Narodnega doma“, dr. Jurteli, ki se ljubeznjivo za nas žrtvuje, in se danes še hoče žrtvovati. Zahvaljujem se imenom naše družbe vsem podružnicam po širnej slovenske zemlji in vsakemu, — tudi zadnjemu članu našega naroda, ki je v čutečem srci nosil preteklo leto našo šolsko družbo zidano na versko-narodni podlagi. Vsi, vsi, dragi bratje, Vi vsi ste, podpirajoči družbo, sv. Cirila in Metoda, ž njo podpirali tudi sv. vero; podpirali ste ž njo svojo lepo domovino in v tej lepej domovini naš najdragocenejši biser — šolsko mladino, našo nado, ki naj jo Bog poživi! (Dobro, dobro, živio!)

III. Po zborovanji okrog 2. ure popoldne oskrbel je neumorni predsednik ptujske Čitalnice, v „Narodnem domu“ v spodnjih prostorih, velecenjeni dež. poslanec dr. Jurtela, skupen obed, osobito z obzirom na stranske zastopnike družbe sv. Cirila in Metoda, pa tudi za zborovalce zveze slov. posojilnic, ki so prej krog 11. ure imeli tudi v „Narodnem domu“ svoj občni zbor. Mej obedom vzdigne se prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda.

Glavne misli in napitnice Nj. Veličanstvu, našemu cesarju, koje je ob banketu govoril Tomo Zupan, so nekako te-le:

„Častita družba!

Naš cesar, Fran Josip, je nenavadne prikazni. Ko sem pred dvema leti bival tam v sri Francije, v versko imenitnem Paray-le-Monial, pristopili so do mene nekateri tamošnji bivalci mej drugim poudarjajoč: „Vas, Avstrijane, zavidamo za vašega cesarja!“

In znameniti Neavstrijec, nemški učejak, govori v svojem slavnem delu več o naši ljubi Avstriji, ki je njemu tuja država. Elektrizovale pa so me tam naslednje njegove besede: „Nekaj se nam v Avstriji prikupuje neizrečeno dobrodejno in to je ljubezen raznih rodov do cesarske hiše... In če potuješ po Avstrijskem, prepričaš se o tem fakti: da najpopularnejši mož v Avstriji je njen cesar. („Aus Welt und Kirche“, Kettinger II, 13.)

Častite sestre in dragi bratje! Če so dijo inostranci tako, ali ne bode nam Avstrijanom srce priklopelo ob teh tujih, nam pa tako domačih glasovih?

Ker res — s cela nenačuden je ta najpopularnejši mož, naš cesar!

Le pogledjmo tja, kjer solnce vzhaja, in ne uvidamo ga mej vladarji dobrotnika, kot je cesar Fran Josip, Avstrije najpopularnejši mož. — Ko bi se podali na zahod, ne držala bi nas tam nobena tako zlata roka, kot je ona prvega in ob ednem najpopularnejšega moža naše mile domovine. Sever in jug nista še imela in nimata do danes svetnega poglavarja tako usmiljenega srca, kot je naš cesar.

Milosrdno je Fran Josipovo srce! Da, milosrdno je to cesarsko srce! — Ni ga

Pa ni! — Ta graja krog Sokolske surke, Ta urno s Prusi zvezo kar veliča, In ta krvi bolgarske toči curke.

Vse ko srake ti znesó s kotiča; (Kar počastiti moraš še s smehljaji, Ko groznih oslarij si tužna priča!)

Pri kavi poučé te, al' pri čaji, Da zmogel Mitridat je Termopile, In cvete Vera Kruc le-tam v Ahaji,

Ahil da vžugal je Sarmante čile, Opel Keril je pesnik Cicerona, In Amazonke Cimbire so pobile.

Če zmlela ti hrbitišča ni še zona, Izveš, kaj cvet je še obrekovanja, Imen kaj je peklenska ta šablona;

Ker, kakor v plen se brž zažene kanja, Tak Radomantje ti hité z navali V sosedu, ko se njemu najmanj sanja.

Dokler z raketami: „kaj še“ in „ali“ S „červno, ko bi vendar“, „toda noče“ Nesrečno mu ime se v zrak zapali,

Že misliš, da slovo se ti zaznava, Kar, predno se zaveš, med farizeji, Še bolj živahna se rodi razprava:

Zagugaš zdaj se liki ptič na veji, In stol nemirno škriplje, čuj, pod tabo, Ko brišeš s čela znoj v nesrečni seji. *)

*) Na poskušnjo.

skoro božjega hrama v mili nam Avstriji, da bi posvečenih zvonov glasovi ne pevali slave svojemu gmotnemu dobrotniku, najpopularnejšemu možu v Avstriji. — Skoro vsaka vpeljena vas v širnem cesarstvu se je do lepšega lica, kot je je prej imela, dvignila iz prahu prav s pomočjo darovite roke našega cesarja. — In ko je ropajoča povodenj uničevala največa mesta naše domovine, kake velikanske svote je delil takrat naš cesar. — Dobro mi je znano iz svoje ožje domovine, da je znatne zneske — in to ne le edenkrat! — odkazal naš cesar ponesrečencem po ognji, po vodi ali toči, koj po prvi vesti in še predno je prejel ob tem obširnejih poročil od dotičnih oblastev. Saj je spoštovani načelnik neke avstrijske kronovine meni samemu dejal: „S cela nisem v stanu razumeti, kako je sploh mogoče deliti takih dobrot, kot jih deli naš cesar v enomer in brez prestanka!“

Zato naj nam, častita gospoda, v cerkvi, v šoli, v družini — in v narodu, od najslajnejše palače pa do najrevnejše kočice odmeva: „Naš cesar, naš dobrotljivi cesar!“ — Zato naj ne bode mej nami veselice, da bi se s prvega ob njej ne spominjali našega cesarja.

Štirideset let nam, častiti družabniki! to leto vlada v mogočni Avstriji; štirideset let nas to rahločuteče cesarjevo srce Boga in bližnjega ljubiti uči v dejanji tako, kot nobeden nas ljubiti ni v stanu. Štirideset let otiruje z vzvišenega prestola Fran Josip solze svojih podložnih; dal Bog, naj bi jih še novih štirideset let! S to zadnjo srčno željo dvignem kupo kličoč: „Živel Fran Josip, dobročinitelj — najpopularnejši mož v Avstriji, cesar Fran Josip naj živi! (Fenetični živio! živio! živio! Slava!)

S tem je bil oficijelni del vse slavnosti končan v najlepšem redu.

Mej obedom došlo je tudi več telegrafskih pozdravov. Osobito navdušenost je razvnela brzojavka, ki je dospela na telegrafski izraz skupščinarjev globoke zahvalnosti za poslani pozdrav, in se glasi: „Hvala liepa, Bog nas sve blagoslovi i pravedne naše želje izpuni po uotočišču svetih apostola Cirila i Metoda.“

Strossmayer“.

Mnogi družtveniki so še dlje časa estali vkup v prijaznem pomenkovanji, da je le prehitro prišel čas ločitve zastopnikov, ki so se zopet razšli na vse meje okrog, v sri z novim pogumom k delovanju za vero, dom in cesarja.

Politični pregled.

Notranje dežele.

13. t. m. preteklo je devet let, odkar sedi na stolu ministerskega predsednika grof Taaffe. To priliko porabili so vsi listi, da izrečejo svojo o Taaffejevi vladi. Nobena stranka je preveč ne hvali; baš nasprotno; glasila vseh barv donašajo tožbe, deloma opravilene, pa tudi neopravilene. Nemci javkajo in zabavljajo, ker so Čehi dobili nekoliko oduška in oni na Češkem ne morejo več tako pašovati, kakor so delali za prejšnjih vlad. Vse to je pa le umišljena bol, izvirajoča iz nepremagljive strasti, teptati vse nenemške narodnosti, ne da bi te smele zato ni golniti. Ako se mi Slovenci ozremo v preteklo devetletno dobo Taaffeje, reči moramo, da pod njim vzlasti v Trstu nismo pridobili drugega nego nasprotno glavarje, ki mislijo, da treba vsako naše gibanje uže v koreninu zatreti. Prišli smo v tem času popolnoma Italijanom najbolj rudeče boje v roke, kateri sodijo o naši bodočnosti ter nam po svoji glavi in široki vesti dele pravice. Razmere v Trstu so bolj na slabem, kakor nikdar prej. Avstrijska ideja čedalje bolj zgublja privrženecv v tem mestu, v katerem zvestemu in cesarju udanemu življu slovenskemu še dihati ne dajo. Če je komu, je pač nam Slovincem popolnoma ravnodušno, kakšno ministerstvo vlada, dokler se ne prizna naših teženj.

Staročesko stranko je zadel 6. t. m. uže tretji težki udarec. Omenjenega dne sklical je vitez Wiedersperg v Taboru volilni shod, na katerem je poročal o svojem državno-zborskem delovanji. Ta veljak je zagovarjal vlado in postopanje podpirajoče je staročeske stranke. Volilci so mu pa za to z vsemi proti trem glasom izrekli nezaupnico. To bodi Staročehom v svari, naj si nikar ne mislijo, da so nezmožljivi in nezmagljivi. Če tudi njih glasila tako napiheno in prezirljivo pišejo o Mladočehih, bliža se morda čas in pride, predno se ga oni boje, ko bodo popolnoma poraženi in vlado prevzame sedaj tako zasmehovana stranka.

O nemški nestrpnosti priča nam postopanje magistrata Tropavskega. Češka „šolska matica“ je hotela sezidati tam novo poslopje za gimnazijo, katero vzdržuje tam ob svojih troških. V ta namen prosila je magistrat, naj jej dovoli zidati. Magistrat jej odgovori, da „noče o tem sklepati“. Misli je, da uže tako požene Čehi v kozji rog, da ne bodo vedli ne na prejšnje nazaj. No Čehi se niso dali oplasiti, pritožili so se pri deželnem odboru in ta je pritožbo njim ugodno rešil, ne gledé na to, da mestni svet ni hotel o tem sklepati. To je gospodo na magistratu spravilo popolno iz sebe ter so sklenili rekurirati na upravno sodišče proti temu „nezakonitemu“ odloku deželnega odbora. Kako razsodi o tem upravno sodišče, treba še počakati; nadejati pa se je, da se tudi to najvišje oblastvo ne bode oziralo na šovinizem in pretiranost nemškega mestnega zbora, kakor se ni oziral nanj deželni odbor, ter pripozna Čehom pravico, zidati za svoj denar hišo za svojo gimnazijo!

Madjare je popadel silen strah pred panslavisti; kamor koli se ozre njih plašno oko, povsod mu reži nasproti pošast, ki grozi požreti in podjarmiti vsa slovanska plemena, (!) zanetiti upor na cellem Balkanu in tudi mej avstrijskimi Slovani (!) ter tako pokončati slavno madjarsko državo ter uničiti vse naklepe in spletke njih še slavnnejših državnikov. Ta strašen strah in velik ropot, ki ga delajo Madjari v svojih listih, priča nam o njih slabi vesti. Madjari so si v svesti vseh v nebo vpajočih krivic, ki je delajo nemadjarjem narodom. Ta „liberalni in vitežki“ narod dobro ve, da je ni krivice na zemlji, katere bi oni ne bili storili; da ga ni greha, s katerim bi si ne bili obtežili svoje vesti. Po vsej pravici se torej boje, da se bliža dan plačila, da bodo tudi Hrvatje, Srbi, Slovaki in Rumuni prej ali slej vstali za svoje pravice, ki jim gredo po zakonu in da jih jim tedaj madjarska peščica ne bode mogla več odrekati. Zato tak ropot, zato ono upitje in klicanje na pomoč. Izrael in njega nemško novinarstvo Madjare v tem podpira, a rešiti jih ne bode mogla. Proti Strossmayerju zagнали so strašen hrup, da je klican k cesarju, da se opraviči zaradi onega telegrama, ki ga je poslal vladika v Kijev. No na vsem tem ni nič drugega resnično, kakor strah in jeza „plemenitih“ Arpadovcev. — Ogerski naučni minister poslal je primasu, knezonadškofu Simorju dopis, v katerem ga pozivlje, naj zapove profesorjem na škofovskih učiteljskih, da dopišljejo kr. šolskemu nadzorniku pričevala v podpis. Vest, katero so raztrobili madjarski in židovski listi v svet, da je tajnik nadbiskupa Simorja, dr. Seda, izstopil iz duhovskega stanu in se odrekel službi, je popolnoma izmišljena in lažnjiva. Dr. Seda je še vedno to kar je bil, in bode sam protestiral proti tem lažnim poročilom. Pravda mej naučnim ministrom in knezonadškofom Simorjem, ki ne dopušča, da bi se Slovaki v njegovi škofiji tako pomadjarjevali, kakor želi ogerska vlada, ni še rešena. Najbrže bode pa naučni mister to pot moral odjenjati.

Vnanje dežele.

Svetovladimirska slavnost v Kijevu še vedno ne daje spati zlem duhom v Cis- in v Transilavii. Bog vé, kaj si mislijo nasprotniki naši o tej čisto kulturnej slavnosti? Nekateri pišejo, da je bila prav brez pomena, in da je napravila „fiasko“; drugi pa se vedejo, kakor bi bili kijevski gostje odločevali o usodi Evrope. Madjari in Nemci in tudi klerikalci hlade si svojo jezo na ubogih Slovanih, ker nimajo baš prikladnejšega posla. Nam je to nov dokaz, da raste moč Slovanstva; kajti ako bi se nas ne bali naši neprijatelji, ne bi se tako srdili ter bi sprejemali z napihnenim zasmehom vse ono, nad čemer izlivajo sedaj svoj žolč. Središče, kamor lete vse te strupene strele, vsa obrekovanja in natolcovanja, je pa biskup Strossmayer. No, on stoji, hvalo bogu! tako visoko, da ga židovske strele ne dosežejo. — Ruski car je podelil generalu A n e n k o v u, ki je sezidal zakaspiško železnico, „križ reda sv. Aleksandra“ v dijamantih. Ta mož si je stekel res nevenljivih zaslug za Rusijo in za človeštvo. O pomenu te železnice smo uže govorili o nje odprtji. Pripomnimo naj še, da celo italijanski listi, ki so o Slovanstvu zelo, zelo slabo poučeni pišejo, da treba zavreči stare presodke, s katerimi so dosedaj gledali to državo ter računati s tem, kar je. V tem letu storila je Rusija za civilizacijo več, nego katara koli država na svetu. Pomislimo samo, da je z zakaspiško železnico odprla pot evropske prosveti v Srednjo Azijo, z vseučiliščem v Tomsku osnovala je v Sibiriji ognjišče in zavetje védi in omiki in slav-

nostijo Kijevisko v proslavo pokrščenja Rusov obudila je zopet ono kulturno vprašanje o Slovanih, za katerega rešenjem teže uže mnogo mnogo let najboljši njih sinovi.

Konzistorij je pozval kraljico Natalijo, naj si imenuje svojega zastopnika, ki jo bode zagovarjal. Kraljica je hotela sama priti v Beligrad, da se osebno zagovarja, a ker bi se temu Milan in njega žandarmi z vsemi silami branili, imenovala je v to ime Piročanca. Madjarski dopisnik „Pester Lloyd“ je svojemu listu poročal, da se širi iz srbske prestolnice po vsem balkanskem jugu agitacija proti Avstriji; nje zastopniki so v Zagrebu, v Ljubljani, Novem Sadu v Parizu itd. Tej nesramnej laži nikdo ne verjame, Hristić pa si vender na vso moč prizadeva dokazati Madjarom, „da je v Srbiji vse v redu“ in njegovi panduri zapirajo in lovijo po deželi vse one, ki so vladi „sumnjivi“.

Ko bu r g o v i prijatelji so še pred par dnevi raztrabili v svet, kako je na Bolgarskem pod Ferdinandovo vlado vse v redu, a danes uže donajajo baš tisti listi vest, da so zastopniki vseh vlad predložili Ferdinandu noto, v katerej se čudijo, da je pod njegovo vlado taka nesigurnost osebe in imovine, kakor tudi, da je bolgarska vlada ravnodušna proti vsem izgredom. Bolgarska vlada je proti temu protestirala in zahtevala od srbske vlade, naj naloži svojemu zastopniku v Sofiji, Daviču, da umakne svoj podpis. Srbska vlada jej je na to odgovorila, da se popolnoma zлага s postopanjem svojega zastopnika, ker je sigurnost na Bolgarskem res prav majhna. Koburžan zatorej ne sedi več tako trdno na svojem prestolčku. — Te dni je bila odprta tudi zvezna železnica s Carigradom, ki je sedaj v direktni zvezi z Dunajem.

Nemiri mej delalci v Parizu še vedno trajajo. Večina jih ne misli vrniti se delati. Mojstri so izjavili, da, ako jim ne dovolé gospodarji česar zahtevajo, opusté delo vsi delalci naenkrat. Vlada skrbi, da se ti nemiri ne širijo in da delalci ne začno rovat in upirati se. — „Lanterne“ prinaša nova odkritja o tajni pogodbi mej Italijo in Anglijo. Ti dve državi ste baje sklenili podpirati se vzajemno. Anglija podpirala bi Italijo proti Franciji ter jej je neki za trdno obljubila, pomagati jej zasesti Tunis. Ako bi jo Francija hotela zaradi tega napasti, poslala bi jej Anglija 30 vojnih ladij v obrambo. Italija morala bi podpirati Anglijo in njene koristi v Dardanelih proti Rusiji.

Italijanska vlada odgovarja na noto Francoskega ministra Gobleta tako odločno o masavskem vprašanju, da ni pričakovati nadaljnjih diplomatskih not o tem predmetu.

Amerikanski senator Sherman izrazil se je 7. t. m. v Washingtonu v tem smislu, da ne preteče deset let, da bode Kanada zastopana, bodi si v parlamentu Londonskem, ali pa v Washingtonu. Gibanje za zedinjenje Kanade z Severno-Ameriškimi državami je uže znano, a tako naravnost teh težej ni še do sedaj nikdo izrazil. Sherman je z Blainom vodja republikanske stranke, katera se kaže mnogo bolj vročerkvna, nego demokratična.

Domače vesti.

Cesarjev dar. Za popravo cerkve in župnijskega poslopja v Pazinu daroval je cesar 200 gl.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so rodoljubi: V gostilni g. Mavriča pri sv. Jakopu gld. 1.92; o veselici v Velikem dolu dné 30. p. m. pa gld. 4.4½ in dne 10. t. m. v veselej družbi pri Fernetiču 2 gld.

Izpit na otroškem zabavišču vršil se je v torek 14. t. m. Prisotna gospoda se je jako pohvalno izrekla o napredovanju mladega zavoda. — Ker nam danes ne dostaje prostora, priobčimo obsirnejše poročilo v prihodnji številki.

Srbski konzulat v Trstu. Generalnim srbskim konzulom v Trstu imenovan je dosedanji tajnik srbskega poslanstva na Dunaji J. Canković.

Delalsko podporno društvo izdalo je v proslavo rojstnega dné svojega visokega pokrovitelja in obletnice blagoslovljenja društvene zastave nastopno vabilo.

Obletnica se bode slavila dné 26. avgusta t. l. na ta-le način: Zjutraj ob 7½ uri zberó se družabniki z udeležniki v prostorih delalskega podpornega društva (via Molin piccolo št. 1); od tam se napotijo z društveno zastavo in godbo v cerkev sv.

Antona novega. Družabnice pričakujejo sproved v presbiteriju cerkve. Točno ob 8. uri je slovesna sv. maša, pri katerej pojó pevci delalskega podpornega društva skladbo g. Valentina Kosovela. Po sv. maši vrnejo se udeleženci v istem redu v društvene prostore spremiti zastavo, potem se razidejo. — Popoldne ob 6½ uri začne na vrtu „Mondo Nuovo“ veselica s petjem, deklamacijo in umetelnimi ognji. — Vspored veselici na vrtu „Mondo Nuovo“: 1. Godba: „Naprej!“, koračnica. 2. Foerster: „Sokolska“, možki zbor. 3. Nagovor predsednikov. 4. Godba: „Cesarska himna“. 5. Nedved: „Pozdrav“, zbor z bari-ton-solo. 6. Godba: „Potpourri slovanskih napevov“. 7. Stritar: „Medeja“, deklamuje gospica Nadliškova. 8. Godba: „Oj Banovci“. 9. a) Carli: „Slavjanka“, b) Volarič: „Vesela družba“ mešani zbor. 10. Vilhar: „Bojna pesen“, možki zbor. 11. Godba, prosta zabava in umetelnji ognji. — Pri veselici igra popolna veteranska godba. Ustopnina za osebo 20 nč. brez izjeme. Čisti dohodek namenjen je pokojninskemu zalogu.

Opombe. Družabniki in družabnice morajo ta dan nositi društveno znamenje. Na red pazijo za to postavljeni nadzorniki. V slučaju slabega vremena prenese se slavnost na prihodnjo nedeljo. Ustopnice k veselici morejo se dobiti pri g. Ant. Žitku, Via Stadion št. 1. in v društveni pisarni.

Za dokončanje ceste, odnosno ulice Paduina predložilo je več stanovnikov prošnjo magistratu. Cesta odprta je prometu sedaj le od ulice Acquedotto do ulice Chiozza in od ulice Farneto do ulice Boschetto. V sredi stoji omejeno dvorišče.

Osredna električna postaja. Poročali smo, da je prosil gosp. Ganzoni magistrat, da mu se dovoli zgraditi v hiši št. 6 v ulici S. Francesco osredno električno postajo. Prebivalci bližnjih hiš ugovarjajo temu dovoljenju, ker bi bile bližnje hiše v stalnej nevarnosti, kajti kotli morali bi se vzdati neposredno v mejeje zidovje. Odločiti ima sedaj namestništvo o tej, posebno za gledališča važnej zadevi.

Veteransko društvo v Trstu priredi v nedeljo 19. t. m. na vrtu gostilne „Mondo nuovo“ veliko veselico v proslavo 40letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja. Vrt bode v to svrhu okrasil g. Stančič; razsvitljen bode z lampijoni in električno svetlavo. Društvena glasba začne svirati ob 6. uri popoldne. Konečno bode se užgali umetelnji ognji.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici vložilo je prošnjo na c. kr. okr. glavarstvo v Gorici dne 30. julija t. l., da bi se mu dovolilo slovesno blagoslovljenje društvene zastave dne 9. septembra. Čestitamo slavnemu društvu k temu koraku ter ne dvomimo, da bode njegova svečanost sijajna, v čast društvu ter v veselje vsem, ki se je vdeležijo. Vsa podporna društva, ki so nam znana v Trstu in na Goriškem, imajo svoje zastave; zato je naravno, da si je to društvo omislilo lep vnanji simbol notranje edinosti ter znamenje, ki označuje društvo. Ker je društvo vkrojeno po vzgledu nekdanjih zadrug, izbralo si je tudi cerkevna patrona sv. Cirila in Metoda, katerih podobi ima na zastavi. Črno-rumen trak znači, kje so društvene meje. Ker je to društvo uže mnogo storilo za duševno in gnotno blaginjo svojih društvenikov, avstrijskih državljanov, s podporami o času bolezni, s podučnimi shodi, z veseliciami in patrijotičnimi slavnostimi, ne dvomimo, da dobi potrebno pomoč tudi od one strani, kateri je dolžnost podpirati vse, kar je v korist državi in državljanom. Nadejamo se tedaj lepe slovesnosti, kakeršne ni še videla Gorica z svojimi dosedanjimi zabavami. „Soča“.

Družba sv. Mohorja šteje letos 41.552 udov, zatorej 6542 več kakor lani; novih je pristopilo 9226, starih pa odstopilo ali umrlo 2695.

Italijansko podporno društvo v Gorici je dobilo dovoljenje, da blagoslovi svojo zastavo 16. sept. Kumača zastavi bode Angiolina baronica Ritter.

Slovenske posojilnice, kakor poroča „Zadruga“, so imele leta 1887. skupnega denarnega prometa 5,705.382 gl. Mariborska posojilnica je imela prometa 380.786 gl., Celjska 682.362 gl., obrtniška v Ljubljani 483.044 gl. Metliška 396.798 gl., kmečka ljubljanska 360.430 gl., Ptujška 383.778 gl., Vrhnjska 280.2448 gl. itd. Število zadruženikov je bilo 13.369 gld. vplačanih zadružnih deležev pa 307.047 gl. Hranilne vloge so znašale 2,296.211 gl. Izposodilo se je 2,608.192 gl. Za posojila se zahteva navadno po 5%, plačuje pa obresti po 6%. Posojilnice znatno na predujejo; posledica je, da si narod pomaga, in da je dražeb vedno manj.

Pevsko društvo Sv. Ivansko, „Zora“ zbralo se je v nedeljo 12 t. m. v gostilni

g. Čoka na Vrdeli, da se posvetijo zvesti članovi, kako bi se društvo povzdignilo zopet na isto stopinjo, na katerej smo je videli nekda. Z obžaljevanjem moramo priznati, da mre zanimanje za petje celó med članovi, kajti zbralo se jih je vrlo malo. Temelj pa stoji še trdno; dokazali so nam to čili glasovi vrlega četrverspeva. — Res je, da društvo razpada, ker nima učitelja, ki bi je budit in vzgojeval. Dokler pa se v tej zadevi kaj stori, priskočijo naj d o m a č i rodoljubi društvu na pomoč ter naj je, kolikor moč, podpirajo. Tudi preporečamo pevce, da se sami ob sebi snidejo, kadar jim dopušča čas ter gojé narodno pesen, ki edina še svedoči, da okolica tržaška ni še padla v žrelo lahonstva. Trdna volja ter nekoliko požrtvovalnosti — in šlo bode! — Za sedaj opozarjamo le, da so v delalskem podpornem društvu pevske vaje vsaki vtorek in četrtek ob 8. uri zvečer, katerih se morejo udeležiti tudi naši „Zorasi“. Sprejelo se jih bode radostno!

Slovanski Svet. Št. 15. ima nastopno vsebino: 1. Kongres avstrijskih Slovanov l. 1888. 2. Obče slovanska akademija znano-stij. 3. Kijevska slavnost. 4. Katoličani in sveto-vladimirska slavnost. 5. Slovaške „sirote“. 6. Psoglavci. 7. Dopis. 8. Pogled po slovanskem svetu. 9. Književnost.

Obrtnika odgovorno uredništvo prevzel je z 3. številko g. Matija Kunc. List je postal ob enem društveno glasilo. Preporečamo ga našim obrtnikom, kajti prepričani smo, da jim bode vstrezal z vestno izbrano vsebino.

Odvetnik dr. Bizjak naznanil je, kakor poročajo baje iz Ljubljane, odboru odvetniške zbornice, da se misli preseliti iz Trsta v Brežice.

Srbski kralj Milan zapustil je včeraj dopoldne Bled ter se s kraljevičem Aleksandrom odpeljal v Jesenice, kjer je obedoval „na pošti“ pri g. Šraju. Ob 2. pop. se je z vlakom odpeljal v Beljak in od tod na Tirolsko.

K vojaškim manévrom v Spodnji Štajerski ne pride cesar, niti cesarjevič. Cuje se, da se jih udeleže nadvojvoda Albreht, Viljem in Rainer. — Cesar in cesarjevič prideta k manévrom v Belovar; z njima tudi princ Wales, angleški prestolonaslednik.

Vilharjeva slavnost je po sklepu odbora „Pisateljskega društva“ odložena do prihodnjega leta. Spomeniška plošča na rojstnem domu pa se bode letos vzdala. Ozir na izredno veliko število slavnostij v letošnji sezoni napotil je odbor, da je sklenol, da se Miroslavu Vilharju v spomin namenjena slavnost odloži do prihodnjega leta. „Sl. N.“

Vabilo k veselici, katero priredi „Kmetijsko bralno društvo pri sv. Luciji“ v proslavljenje 40 letnega vladanja našega presv. Cesarja dne 19. avgusta 1888* z nastopim vspešnim: 1. Cesarska pesen. 2. Slavnostni govor. 3. Pesen: „Brzi junaci“. 4. Otročja igra: „Oče naš, kateri si v nebesih“. 5. Pesen: „Jadransko morje“. 6. Deklamacija: „Veseli pastir“. 7. Pesen: „Istrijska Koračnica“. 8. Igra: „Nemški ne znajo“. 9. Pesen: „Na straži“. Po besedi domača zabava. Začetek veselice točno ob 7. uri. Vstopnina k veselici udom 10 kr. neudom 20 kr. K obilni vdeležitvi uljudno vabi

ODBOR.

Nesreča na morju. Lloydov parnik „Mars“ zadel je med vožnjo iz Galaca v Carigrad v ruski parnik „Kostroma“. O silnem udarcu odletel je „Marsev“ strojničar raz krov v morje ter utonil. „Mars“ je težko poškodovan; celo stroji so pokvarjeni ter je moral v pristanišče pri Jeniköju.

Samoubojstvo. V Sočo je skočil nadporočnik Franc Pervanje s Tolminskega, baš ko je domači polk odhajal iz Gorice. Denarne zadrege dale so baje povod nesrečnemu sklepu. Truplo izveklji so še isti dan iz Soče ter prenesli je v vojaško bolnico.

Nezgode. Težak Anton Ragusko padel je raz voz, visoko obložen z pohištvom ter se izdatno poškodoval na glavi in na plečih. Odnegli so ga v bolnico. — Služabnica Franica Asman točila je v nedeljo 12. t. m. v žganjeriji „Alla nuova Brenta“ špirit iz soda. V sled neopreznosti polilo se je nekoliko tekočine po samovaru, kjer se je kuhala kava. V hipu nastal je velik plamen, kateri sta se trudila pogasiti služabnica in 16letni Otavij Dörtler. Vnela pa se je obema obleka in hudo sta se opekla obraz in roke. Mimogredoči ljudje so ogenj pogasili ter odpravili oba ponesrečena v bolnico.

Policijsko. Kovač Avgust Lukesič in mornar Anton Fischer prišla sta po noči

v Kavarno „Alla Muda“, kjer sta povžila dokaj pijače in zatem enostavno odnesla peté. Dotekli so ja stražniki v ulici Crosada ter ja odveli seboj. — Ptujcu iz Prage vkradel je neznan tat v kopališču „Excelsior“ listnico z 180 gld. v gotovem denarju. — 20letnega težaka Antona Marusiča odveli so v zapor, ker je v pretepu ranil z nožem razne osebe. —

Za gostilničarje. V sled nekega slučajja odredilo je ministerstvo, da smejo gostilničarji kruh peč za porabo svojim gostom; a nikakor ne za prodajo izven gostilne, ker to spada v področje pekov. (Obrtnik).

RAZNE VESTI.

Obsojen okrajni sodnik. V Brnu je končala porotna obravnava proti bivšemu okrajnemu sodniku Leopoldu Pellu, ki je bil obtožen, da je izneveril 22.090 gold. v gotovem denarju iz sirotinske blagajne. Porotnikom se je predložilo 30 vprašanj, in vse so potrdili enoglasno. Obsojen je bil Pell na 7½ letno težko ječo, poostreno z postom. Glavna obravnava trajala je 4 dni. Ko se je čitela razsodba, omedlel je obsojeni.

Neprostopljivo ubojstvo. Grozna nesreča zadela je rodbino fin. višjega komisarja Adalberta Proroka v Pragi. Komisarjeva soproga kopala je v kuhinji svojega stanovanja v 1. nadstropju 4 mesece starega sinčka, baš ko je obešal steklarsk pomočnik okna v 2. nadstropji. Po nesreči mu pade krilo okna iz rok, trešči skroz neko okno v stropu kuhinje na ognjišče, kjer se razleti na tisoč koscev. Velik kos stekla odletel je silovito v otroka in mu prerezal truh tako, da se je prikazal drob. Otroka so odnesli takoj v bolnico, ali v kljub vsej skrbi umrl je po groznih mukah uže po enej uri. Pomočnik, ki je otroka nehoté ubil, pride v sodnijsko preiskavo.

Prebrisan nečak. Gimnazijalec Pierre Tuline v Parizu napravil je bil pretekle zime 700 frankov dolga, kateri njegova edina sorodnica in teta, gospodičina Tuline ni hotela plačati. Ker so upniki silili in si mladi človek ni vedel pomagati, sklenil je z ravnateljem nekega cirkusa pogodbo, da pojde za 700 frankov nagrade osem večerov zaporedoma brez orožja v levovo kletko. Prve predstave večer napoči in teta, kateri je mladenič poslal ustopnico v ložo, vsede se smrtnobleda na svoj sedež. Zdaj porinejo kletko z levi naprej in mladenič stopi bliže. A v tem trenutku omedilo se je tetino srce, potegnola je listnico iz žepa in nečaku izročila bankovec za 1000 frankov, rekoč: „Tu imaš, plačaj dolgove, zdaj pa pojdi z menoj!“

Kako odstraniti ptuj predmet, ki je padel v oko? Nek ameriški zdravnik odgovarja na to vprašanje tako-le: Padel mu je nekda med vožnjo na železnici košček pepela v oko. Skušal ga je odstraniti s tem, da je drgnil oko z prsti, ko mu je svetoval star, iskuščen strojevodja, naj si drgne drugo oko in tako bode lahko odstranil pepel. Zdravnik je ubogal nasvetu in res je prišel pepel v kotič, kjer ga je bilo lahko izbrisati. Poskusil je prav tako ravnati v raznih slučajih in vselej z dobrim vspehom.

Židovstvo na Dunaji se silno množi. „Garaždanin“ piše o tem: Na Dunaji bil je 1857 l. na 70 prebivalcev eden žid; 1888 l. pa uže eden žid na 9 prebivalcev. Danes je razmerje 1: 6—7. Izmej 60.000 trgovcev Dunajskih je polovica židov. Židovi imajo v svojih rokah časnikarstvo, banke, glavne komptvare, tovarne in zavode, trgovino. Mej 660 odvetniki dunajskimi je 350 židov (53%), mej 360 advokatskimi kandidati pa 310 (86%). Na vsučiliščih je polovica židovskih dijakov, tako tudi v drugih šolah. „Garaždanin“ pravi dalje: Boj antisemitov proti židom je težaven, ker vlada žide potrebuje zaradi financ. Ko bi pa dopustila boj, bilo bi zlo.

Da se ne vgnjezdijo stenice v posteljnjakih, je najboljši, ako se za napravo istih vzame jelšev les, ki ni drag in se skoro povsod dobi. Jelšovi les ima za te nadležne živalice posebno zoperni duh in nikdar se še niso stenice v teh posteljnjakih vgnjezdile. Jelšovi les se da kaj lično izdelati, vzame vsakakošnji lik (polituro) nase, posebno se da dobro na orehovo barvo izdelati. (Obrtnik).

Gospodarske in trgovinske stvari.

Prošnja na cesarja!

Vodstvo dunajskih obrtnih zadrug razpošljalo bode po širni Avstriji v vseh deželnih jezikih tiskano prošnjo, ki se ima

s podpisani stotisočeri rokodelcev izročiti presvitemu cesarju. Prevod v slovenski jezik preskrbelo boče vsled prošnje omenjenega odbora „Krajsko obrtno društvo.“

Prošnja se glasi:
Vaše c. kr. apostolsko velečastvo!
Ko se je leta 1879. objavila vesela vest, da Vaše c. kr. apostolsko velečastvo obeta pomoč obrtnemu stanu avstrijskemu, napolnilo ga je novo upanje, nov pogum, in hvaležno so se spominjali zaupanja polni obrtniki cesarske besede na mnogobrojnih shodih.

Propadajoči stan obrtniški začel se je organizovati in marljivo se posvetovati o predlogih, ki so se delali od raznih strani v rešitev njegovo. Uspeh posvetovanj se je izrazil v mnogobrojnih peticijah in resolucijah in obvestil vladi Vašega Velečastva.

Vaša vlada je izdelala obrtni zakon, o katerem ste se posvetovali obe zbornici državnega zbora, ga v marsičem premenili in kateri se je, ko je bil definitivno vsprejet, predložil Velečastvu v sankcijo.

Ko se je zvršila in objavila sankcija, gledalo je milijone vernih avstrijskih državljanov s hvaležnim srcem na ljubljeno vladarsko rodbino in pripravljalo se, da popravi, kar je pokvarila petindvajsetletna neomejena in samopašna obrtna svoboda.

Mnogobrojni obrtniki, ki so bili zunaj vsake zadržne organizacije, so se pozvedeli in doveli zadrugam, s čimer so se državi hkratu tudi bistveno povečali dohodki in vender kako bi se bil varal obrtni stan.

Onim trgovskim in obrtnim zbornicam, ki so se v tem, ko se je državni zbor posvetoval o obrtnem zakonu, kazale tako ostentativno nasprotne, onim korporacijam dal se je pri snovanju zadrug upliv, ki je v popolnem nasprotju z zgodovino zastanka obrtnega zakona, ki je pri tej sestavi takim imenovanih trgovskih in obrtnih zbornic povse v nasprotju z duhom zakona.

Posledica temu je, da se danes, ko je uže minulo pet let, na mnogih krajih še niso osnovali zadruge, in da se drugod, kjer so se osnovali, slišijo živahne in opravilne pritožbe o načinu, po katerem so se osnovali.

Če je uže način, po katerem se je izvrševalo snovanje zadrug obžalovanja vreden, tembolj je obžalovati tolmačenje določb obrtnega zakona, vzlasti §§. 1, 14, 36, 37, 38, 114 in 115.

Poleg tega pa rokodelstvo mnogo trpi vsled škodljivega upliva konfekcionarstva, krošnjarstva, pomanjkljivega konkurnega reda, posredne trgovine, nesolidnosti največjih eksportnih trgov, neugodnih carinskih odnošajev, pomanjkljivega marknega zakona in umetno gojene hišne obrti.

Krivda za take žalostne razmere mora se vzlasti pripisovati izrekan tako imenovanih trgovskih in obrtnih zbornic, ki so uže, kakor omenjeno, takoj s početka nasprotovale navedenemu zakonu, in katerim se ni čuditi, če dandanes nič drugače ne delajo; še po njihovih veletrgovskih in veleobrtnih načelih, po njihovi tradiciji in sestavi se prav zelo poslužujejo posvetovalnih pravic, ki so se jim dale za pospeševanje svojih posebnih koristij.

Da se pri takih razmerah pojavljajo odločbe v obrtnih zadevah, ki se nikakor ne vjemajo z intencijami one Najvišje osebe, ki je milostljivo sankcionovala zakon z 15. dne marca 1883, je jasno in ne treba daljšega dokazovanja.

Vzlic vsemu temu, čeprav se je slišalo toliko pritožb, bi mi najudanejši podpisani se ne bili obrnili s to peticijo do Vašega c. kr. apostolskega Velečastva, ko bi nas razsodba upravnega sodišča z dne 23. februarja 1888. ne bila preverila, da sedaj more le Vaše Velečastvo pomagati za obstanek borečemu se obrtnemu stanu.

Ta dan se je namreč odbila pritožba krojaške zadruge mesta Steyr proti temu, da prodajalci z mešanim blagom jemlje naročila za obleko po meri, da je slednje osebi dovoljeno jemati mero, ali pa posluževati se svojih ljudij za jemanje mere.

(Konec prihodnjic.)

Dunajska borza

dne 14. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gld. 81.80
„ „ v srebru	—	—	82.80
Zlata renta	—	—	111.—
5% avstrijska renta	—	—	97.45
Dolnice narodne banke	—	—	870.—
Kreditne delnice	—	—	316.30
London 10 lir sterlin	—	—	123.45
Francoški napoleondori	—	—	9.77 1/2
C. kr. cekini	—	—	5.81
Nemške marke	—	—	60.20

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Naznanilo.

Vodstvo tiskarne
Dolenc naznanja p.
n. občinstvu, da se
24. avgusta tiskarna
preseli v ulico Ca-
rintia št. 28.

Z BOGOM!

Vsem svojim dragim prijateljem, bližnim in daljnim, pri katerih se pri svojem odhodu iz Slivja v Truške, nisem mogel osebno posloviti, kličam po tem potu presrečni — ZBOGOM!

Truške dne 12. avgusta 1888.

Matelj Rebolj.
župnik.

V službo sprejme se tako j
Služabnik (fakin)
slovenskega in laškega jezika zmožen.
Podrobnosti se zvedo pri uredništvu tega lista.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ „ 3 „	3-mesečni „ 2 1/4 „
30- „ „ 3 „	6- „ „ 2 1/2 „

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez stroškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnočenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predjmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gld., za večke svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marca 1888. 48—16

Št. 233.

Razglas.

Dne 20. t. m. od 10—12 ure predpoludne bode v občinskem uradu Sežanskem javna dražba v oddajo dozidanja župne cerkve Sežanske.

Kliena cena znaša 2790 fr. 67 kr.

Kedor se hoče dražbe vdeležiti mora položiti pred isto 50% varščine.

Načrti, prevdarek in dražbeni pogoji so na ogled slehernemu v občinskem uradu Sežanskem.

Županstvo v Sežani

Dne 13. avgusta 1888.

Mahorčič,
župan.

Želodečne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edina in nedosegljiva želodečna pijača. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se običajno kakor pravi čudeži pripisujejo, niso nič drugega nego škodljiva smes. Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil valed svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodečne živce hitro krečalno moči **pravico prednosti** nad vsemi v tej stroki znanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnevom več praskanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške rebarbare, katera korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljanje in čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti nejasnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnusni, riganju, bacanju, proti hemoroidalnemu trpljenju, zlatenci in vsaki bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠČE U LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marka Ravasini i G. B. Pononi, na Reki v lekarni al Rodentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palleca. 11—25

TRŽASKA HRANILNICA

pre jemlje denarne vloge v bankovcih od 50 sold do vsakega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12 ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10—11. ure zjutraj. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9—12 ure opoludne. Zneske od 50 gld. precej, od 50—100 je treba 1 dan odpovedati, 100—1000 3 dni in čez 1000 pa 5 dni poprej.

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaskem trgu po 3 1/2%

Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gld. po 5%

višje zneske v tekočem računu po 4 1/2%
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru. 2—24

TRST, 1. oktobra 1887.

Najboljša in najcenejša angležka

ura v remontoirnej obliki z nihalom!

Unicum sedajnosti!

Samo 4 gld. namesto 15 gl. 10 letna garancija da se kazalo sveti in 2 letna garancija, da ide ura točno.

Ta ura, ki je odlikovana z 9 zlatimi, srebrnimi in mednimi kolajnamami je v okvirju iz Quivregol-zlate kovine po gore stoječem načrtu ter ima patentovano ploščato stekleno kazalo, katero ima čudovato lastnost, da se v temnej noči samo ob sebi

sveti kakor mesečni žarki.

Razun tega ima budilni zvonček, ki se more staviti na kateri koli čas, 2 broncirana težala in, ker je cena, vključljivo odprave v lesenih zabojih, stavljena samo na štiri goldinarje, more si vsakdo kupiti tako izvrstno, trpežno uro, ki je prava dika vsakemu stanovanju. Pošilja se proti gotovem denarju ali proti poštnem povzetju.

Exporthaus „zur Kaiserin Maria Theresia“, Wien.

III. Bezirk, Krieglergasse II, Parterre Thür 5.

Rajžev skrob (štirka)

tovarne na Reki

(z boletu in brez nje)

zagotovljen, prost vseh tujih snovij, zaradi tega se lahko upotreblja brez strahu v hranilno sredstvo. Kar se tiče kakovosti kakor tudi cene, ne boji se nobene konkurence, o čemer se lahko prepriča vsak, ako kupi z malimi novo malo škatljico.

Dobiva se v zalogi via Carintia N. 22 v Trsti

kakor tudi v vseh glavnih mirodilnicah in prodajalnicah jestvin.

Oznanilo.

Podpisani naznanuje ovim, da je prevzel pivarno „Ponte della Fabbra“ ulica Torrente št. 8. Toči se izvrstno pivo iz pivovarne Farra, vsakovrstno vino; kuhinja je izvrstna in po ceni.

Preporoča se mnogobrojnemu obiskovanju
Friderik Ruzić.

La Filiale della Banca Union

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio-Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando	PER BANCONOTE:	PER NAPOLEONI:
3 1/2% c. prev. di 5 g ni	2 1/2% c. prev. di 20 g ni	2 1/2% c. prev. di 20 g ni
3 1/2% „ „ „ 12 „	3 „ „ „ 40 „	3 „ „ „ 40 „
3 1/2% „ „ „ 4 mesi fisso	3 1/2% „ „ „ 3 mesi	3 1/2% „ „ „ 3 mesi
4 „ „ „ 6 „	3 1/2% „ „ „ 6 „	3 1/2% „ „ „ 6 „

Per lettere di versamento in circolazione il nuovo tasso d'interesse andrà in vigore a partire dal giorno 16 rispettivamente dal 23 ottobre 1887.

In Banco giro abbonando il 3% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8% di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna.

Trieste, ottobre 1887.

Jaz, Ana Csillag

se svojimi 185ctm. dolgimi orjaškimi Loreley-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečni uporabi svojega samoiznajdene-ga mazila, je edino sredstvo proti izpadanju vlasi, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri moških polno, jako bradorast in uže po kratkeji uporabi podeli vlasem in bradi naravno svetlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gld. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52., kamor se morajo pošiljati vse naročbe.

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah
Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
Glavnica društva gld. 3,300,000—
Rezervni fond od dobičkov 536,622 02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150,000—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161,500—
Premijna rezerva vseh oddelkov 7,342,780 36
Rezerva za škode 267,601—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirati v prihodnjih letih 16,954,118 57
Skupni znesek v: h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gld. 114,949,847 05

Urad ravnateljstva. 25—2

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

Tiskarna Dolenc v Trstu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.